DE AKTIEVE STAKING VAN DE ARBEIDERS VAN LIP

Patoch
C.I.R.A.
3226
WL

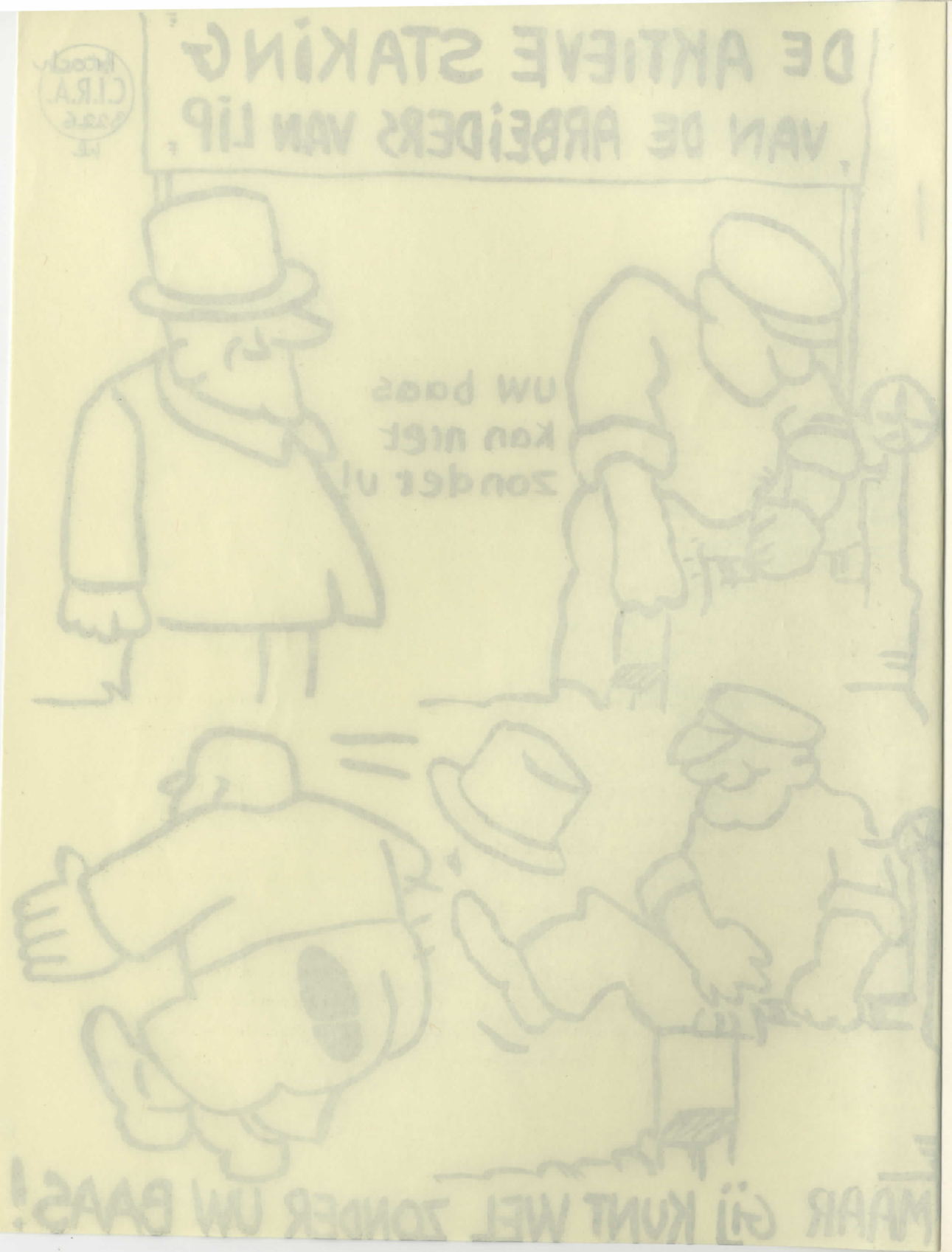

DE AKTIEVE STAKING

VAN DE ARBEIDERS VAN LIP

"Weet dat anarchie geen wijze van regeren is, en het ook nooit zal zijn. Men kan z'n tijd niet doorbrengen met te zonnen op de graspleinen, met te dansen op de muziek, met het houden van bals. Dat is het leven niet! Het leven, dat is werken!!!!

(Deh. Jacquemin, regionaal afgevaardigde van de patroonsorganisatie F.M.E., tot de stakende arbeiders van LIP, nadat deze de produktie voor eigen rekening hervat hadden)

1. GESCHIEDENIS VAN HET KONFLIKT

LIP-Besançon. Een fabriek in het oosten van Frankrijk,waar, naast horloges met wereldfaam, ook legermateriaal en werktuigen worden vervaardigd. 1280 werknemers, grotendeels geschoolde krachten, gespecialiseerd in de horlogerie Mannen en vrouwen zijn ongeveer in een gelijk aantal aanwezig. Dit bedrijf werd bedreigd door ontmanteling en afdankingen. Uit een alledaags konflikt in het neo-kapitalistiese ekonomies leven groeide een arbeiderstrijd die allesbehalve alledaags is, die een les en een voorbeeld voor alle strijdende arbeiders over de hele wereld betekent.

HOE ONSTOND HET KONFLIKT?

Eens te meer zijn het de arbeiders die voor de fouten van de patroons mogen opdraaien. De arbeiders van Lip hebben in dit konflikt getoond dat zij in staat zijn om zelf hun produktie te beheren. Maar de patroons hebben ook getoond dat zij daar niet toe in staat waren. En hiermee begonnen de moeilijkheden.

Wanbeheer van het patronaat

Fred Lip, de vroegere patroon ~~en kleinzoon van~~ de stichter van de ~~fabriek~~, beheerde zeer autoritair zijn fabriek. Hij had ~~van niemand raad~~ nodig, zelfs niet van het kaderpersoneel, laat staan van de gewone arbeiders! Die waren volgens hem daar toch veel te dom voor. Anderzijds zag hij er geen graten in om het geld, dat op de rug van de arbeiders verdiend was(en zelfs meer geld dan dat) langsdeuren en vensters buiten te smijten, en zijnlieve familieleden en vrienden met hoge premies te bedenken. Zijn schoonzoon kreeg een ontslagpremie van 2 miljoen Bf, andere kaderleden kregen ook 2 miljoen of meer. Maurice Bokanowski, een relatie van Lip in regeringskringen, kreeg 40 000 in de maand, zonder tegenprestaties.
Deze en andere staaltjes van wanbeheer brachten Lip in een financiele put.
In 1967 verkoopt Fred Lipmann 33% van zijn aandelen aan de Zwitserse trust Ebauches S.A., zelf in handen van de internationale holding ASSUAG. Wanneer deze in 1971 43% van de aandelen bezit, is LIP definitief een speelbal geworden in de handen van het grootkapitaal.

Herstruktuering

Dit is nu eenmaal een verschijnsel eigen aan de huidige fase van de kapitalistiese ekonomie. Verschillende bedrijven komen in handen van een klein groepje internationaal georganiseerde kapitalisten, die zich helemaal niet met het bedrijf verbonden voelen, noch met het produkt, noch met de werknemers Koel en van op afstand berekenen zij wat er moet gebeuren om nog meer winst te maken, om nog meer kapitaal te akkumuleren. Dat betekent herstrukturering reorganaatie, opslorping van bedrijven en eventueel laten vallen van bedrijven, of van afdelingen ervan. Dat daarbij honderden mensen op straat komen te staan interesseert hen geen barst.(Denken wij aan de bedrijven Nadia-Dendermonde- en Marilijn Moncraft -Ieper- door de amerikaansre trust GENESCO zomaar laten vallen omdat zij in Portugal goedkopere arbeidskrachten konden vinden-lees :de arbeiders nog meer uitbuiten . Een opgeslorpt bedrijf, zoals Lip in de trust Ebauches SA, is niet meer dan een schakeltje in een keten. De produktie van dat schakeltje moet zich helemaal aanpassen binnen het geheel, en er moet zoveel mogelijk geproduceerd worden aan zo laag mogelijke kosten, volgens een stragie gedikteerd door de belangen van de trust.

Dus moet elk schakeltje van de keten zoveel mogelijk gespecialiseerd zijn, en elke nevenaktiviteit laten vallen, zodat het eigen karakter van de fabriek en haar produkt totaal verloren gaat (dit is iets waarvoor de Lip-arbeiders nogal gevoelig voor zijn); en dus moet het personeel ook zoveel mogelijk ingekrompen worden, het ritme opgedreven, en de aldus overbodig geworden arbeiders op straat gezet. Dat is de logika van het moderne internationale kapitalisme, een logika die uitmondt in grotere uitbuiting, ontmanteling en afdankingen. En dit is precies wat ook Lip te wachten stond;
Lip is een fabriek waarin alles gebeurt: de stukken worden er gemaakt en gemonteerd. Wat de Zwitserse trust echter van Lip wou maken is een montage-atelier van stukken die in andere fabrieken in Zwitserland reeds klaargemaakt werden. Bovendien kan ze profiteren van de befaamde merknaam en via het kommercieel net de Franse markt veroveren. Bovendien zouden ook de niet-horloge afdelingen van de fabriek (30%, 400 arbeiders) wegvallen.

Te sociaal?

Nochtans had de nieuwe direkteur Saintesptit, nadat Fred Lipmann in 1967 ontslag had genomen, tot de arbeiders gezegd:"Gedaan met de onzekerheid. Ge heeft geen angst meer te hebben voor afdankingen. We gaan de trein weer op de rails zetten, en een zeer sociale politiek voeren." Volgens de meeste patroons is dat juist de reden van al wat misloopt bij Lip. De bedrijfspolitiek was te sociaal. De arbeiders waren te veeleisend zeggen zij. De lonen liggen hoger dan het gemiddelde van de streek. Is dit juist? Deze lonen bij Lip zijn zeker niet overdreven, en pas verworven door jarenlange harde en volgehouden strijd. Deze strijd had voornamelijk dit opgeleverd: een minimumloon van grosso modo 10 000 BF in de maand, en een loonsverhoging van 1,25% bij elke prijsstijging van 1,5%. Dit is een minimum waar elke arbeider recht op heeft (op zijn minst). De kaders daarentegen, werden wel goedbetaald , waren veel te talrijk (± 100op 1300) evenals de ploegbazen. De arbeiders hebben trouwens tijdens het verder verloop van de strijd getoond dat ze hen best kunnen missen.
Het is een belachelijke leugen te beweren dat de moeilijkheden bij Lip voortspruiten uit de veeleisendheid van de arbeiders. Tegenover hun uitbiters zijn de arbeiders eerder te weinig eisend geweest. Het wanbeheer van de direkteurs, en de onbegrensde winsthonger van de internationale trusts veroorzaakte de moeilijkheden, hoe vindt men nog de triestige moed van de schuld op de rug van de arbeiders te schuiven?

De krisis hangt in de lucht.

Onder de arbeiders van het bedrijf groeit het wantrouwen. Begin 1973 wordt het duidelijk dat er iets in de lucht hangt. De trust had een geheim plan opgesteld waarin het begin van de ontmanteling en de afdankingen voorzien werd voor januari. Maar het begin wordt nog eventjes uitgesteld: in maart zijn immers verkiezingen, en moeilijkheden zouden de kandidaat van rechts in gevaar brengen. In april kan de zaak starten. De direkteur geeft zijn ontslag. De direktie van de trust vindt hem niet "bekwaam" (lees: hard, meedogenloos) genoeg om het saneringsplan door te voeren. Twee voorlopige administrators worden door de handelsrechtbank in zijn plaats benoemd. Zij delen aan het personeel mee dat er niet zeker meer kan gerekend worden op werk en loon. De arbeiders beginnen te reageren, onder stimulans van een zeer demokratie en zeer aktief aktiekomitee (comité d'action, zie verder). De algemene vergadering van de arbeiders beslist het werkritme met de helft te verlagen. De arbeiders beginnen een uitgebreide informatiekampagne (pamfletten aan andere fabrieken, in stad, betogingen, enz...). Het personeel bleef ondertussen maar vragen en vragen aan de direktie: deze zweeg echter als een graf, de administrators wilden niets loslaten, de onzekerheid omtrent het eigen lot bleef en de spanning steeg. Ondanks de dreigende situatie besloot men niet te staken. Een staking zou juist in de kaart van het patronaat spelen, dacht men. Charles Piaget, een van de voormannen van het aktiekomitee zegt het zo:

"Traditioneel is de arbeidersklasse in verdediging. Maar algemene staking, zoals we in het begin van plan waren, zou een vergissing geweest zijn. Ten eerste omdat we ons daar weer eens in verdediging opstellen, terwijl we deze keer moeten aanvallen, ten tweede omdat een staking na enkele maanden zou doodbloeden en dat we dan geen stap verder zouden staan. Daarbij, de direktie had niet liever dan dat we zouden staken."

Het aktiekomitee keek uit naar nieuwe aktievormen. Naast de halvering van het werkritme, de informatiekampagne, de massale betogingen, deed het komitee beroep op de steun en het initiatief van belangrijke politieke personaliteiten. Ze kwamen echter van een kale reis terug. Het werd de arbeiders van Lip duidelijk dat ze in de strijd om hun bestaan enkel op zichzelf konden rekenen.

HET KONFLIKT BARST LOS!

De direktie weigert nog steeds de arbeiders meer informatie te geven. De 12de juni is er een bijeenkomst van de ondernemingsraad. De arbeiders hopen nu eindelijk meer te weten te komen. Terwijl de ondernemingsraad vergadert, komen de arbeiders op een algemene vergadering samen, en een delegee geeft per telefoon nieuws door van de ondernemingsraad. Maar de direktie laat nog altijd niets los. Alleen dreigen zij met het faljiet en het niet uitbetalen van de lonen. Daarbij steken ze nog de schuld op de arbeiders ("De wanorde in het bedrijf heeft elke oplossing onmogelijk gemaakt."). De arbeiders worden kwaad en ze sluiten de administrators op tot ze duidelijke informatie zouden geven. Iemand komt op het idee om eens in de boekentassen van de administrators te kijken. Tot grote verbazing vindt men daar het uitgewerkt "saneringsplan" waarin ongeveer 450 afdankingen en vele andere maatregelen zijn voorzien.

De fabriek wordt bezet

Ondanks hun woede, behandelen de arbeiders hun "gijzelaars" goed: maaltijden en drank waren ter hunner beschikking.

Dezelfde nacht komt de CRS (de Franse oproerpolitie) met het gebruikelijke overbodige geweld de gijzelaars bevrijden. De arbeiders bieden nochtans geen weerstand. Daarna, terwijl men de gewonden verzorgt en men de gebeurtenissen bespreekt, besluit men de fabriek te bezetten. Maar, werpt men op, als de CRS ons buitenzet, dan staan we daar, zonder houvast, zonder verdedigingsmiddel, machteloos. Daarop besluit men de stock van horloges te verstoppen, om aldus in plaats van mensen, het produkt van eigen handen te gijzelen. 65000 horloges worden aldus op vijf verschillende plaatsen in veiligheid gebracht. De waakzaamheid van de politie wordt verschalkt door de "oorlogsbuit" te vervoeren in een vrachtwagen met vuilnisbakken.

Intussen wordt de fabriek verder bezet en de solidariteit in de streek groeit zienderogen. Ook niet verwonderlijk: verschillende kleinere fabrieken met samen minstens 2000 arbeiders, zijn rechtstreeks van Lip afhankelijk. De 15de juni trekt een massale solidariteitsbetoging -meer dan 15000 mensen!- door de straten van Besançon. De oproerpolitie maakt van de geringste aanleiding gebruik om een ware veldslag aan te richten. De kantoren van een plaatselijke krant worden overhoop gehaald, evenals kafees, appartementen...

De ongemeen bfute raktie van het gezag bewijst de angst die de machthebbers (patronaat en bondgenoten, regering) ervaren voor de beweging die de Lip-arbeiders op gang brengen. (Hetzelfde hebben we genoeg in eigen land ervaren:

hoe gevaarlijker een strijd voor de belangen van de machthebbers is, hoe harder het repressieapparaat toeslaat; bv. mijnstaking, scholierenaktie, dokwerkersstaking.)

Het werk wordt hervat!

Als het de bedoeling van het smerige CRS-optreden was, om de arbeiders schrik aan te jagen, dan zijn ze hierin wel jammerlijk mislukt. Want op 18 juni beslist de algemene vergadering van de arbeiders unaniem om het werk te hervatten voor eigen rekening en onder eigen beheer. Het systeem van baas boven baas dat de arbeiders gewoon waren, wordt niet overgenomen: de arbeiders voelen zich terecht in staat het zelf te doen, als samen te beslissen en te organiseren, zonder kontrole, zonder leiders. Zeven kommissies worden in het leven geroepen. De eerste kommissie staat in voor de produktie. Het ritme wordt verlaagd, het ploegbazensysteem wordt afgeschaft, de werkuren worden door de arbeiders zelf bepaald. Er zijn genoeg grondstoffen aanwezig om 32000 horloges te fabriceren. De tweede kommissie regelt de verkoop. Hierin hebben de arbeiders helemaal geen ervaring; maar door de lage prijs (43 %, fabrieksprijs) en de enorme solidariteit vanwege de arbeidersklasse van binnen- en buitenland werd de verkoop een echt sukses. De derde kommissie beheert de stocks, het binnengekomen geld enz. Een vierde kommissie, zeer belangrijk, is de kommissie "popularisatie". Zij moet de aktie overal bekendmaken, verspreidt de pamfletten enz. De e kommissie stuurt ploegjes arbeiders naar overal in Frankrijk om de strijd van Lip uit te leggen. Zo begint een groep arbeiders van Lip een eigen Tour de France, en in elke plaats waar een etappe van de echte Tour eindigt, wordt een Lip-meeting georganiseerd. Deze kommissie zal vanaf 11 juli ook een eigen krantje "Lip-unité" uitgeven: dit krantje wordt de werkelijke spreekbuis van de arbeiders zelf.

Met deze kommissie werkt de kommissie ontvangst samen: deze ontvangtde arbeiders en de bezoekers in de fabriek. Er wordt de nodige informatie gegeven en geholpen om de betekenis van de strijd te begrijpen. De kommissie "onderhoud en bewaking" zorgt voor de veiligheid dag en nacht en houdt de lokalen proper. De laatste kommissie, de coördinatiekommissie, zorgt voor de coördinatie en de informatie-uitwisseling tussen de kommissies. Aan deze kommissies zullen er later nog enekele worden toegevoegd, zoals de kommissie "animatie" die films, diskussis, optredens, gezellige avonden met politieke diskussie en andere aktiviteiten binnen de fabriek organiseert. Deze kommissies komen dagelijks bijeen. Zij brengen ook elke dag verslag aan de algemene vergadering. Intussen blijft ook het aktiekomitee bestaan.

Lip draait weer en met sukses. Toch wijzen de arbeiders van Lip erop, dat ze niet bezig zijn met een experiment van zelfbeheer. Piaget van het aktiekomitee zei ons: "Wij doen niet aan zelfbeheer, maar aan zelfverdediging. Wij zijn geen utopisten, wij weten dat zelfbeheer niet mogelijk is in het systeem waarin wij leven. Een eilandje socialisme in een kapitalistische economie, dat gaat niet. Wij kunnen niet rekenen op leveringen van grondstoffen, ook niet op het verkoopsnet. Wat wij willen, is ons aktief verdedigen om de ontmanteling van de fabriek en de afdankingen te voorkomen en om ons lf een overlevingsloon te verschaffen." Het produceren maakt essentieel deel uit van hun strijd.

Solidariteit

Een enorme solidariteitsbeweging komt op gang over heel Frankrijk. Overal worden meetings gehouden, bedrijfskomitees komen de fabriek bezoeken, de verkoop van horloges heeft een massaal sukses. Intussen gebeurt ook datgene waar de machthebbers het meest schrik voor hebben: het voorbeeld van Lip wordt nagevolgd. In Lorient is er een fabriek van broeken, Robin, dat evenens bedreigd wordt met afdankingen en ontmantelingen. De arbeidsters van deze fabriek gaan ook hun ateliers bezetten, en hervatten de produktie. Heel vlug komt men hier tot een akkoord; de eisen van de arbeidsters worden ingewilligd. Dit is een normaal verschijnsel: men wil het voornaamste gevaar isoleren. (Denken we aan de staking bij Bekaert bij ons, die uitbrak nog tijdens de dokwerkersstaking, hoe snel deze erkend werd, en hoe tegemoetkomend men tegenover hun eisen was.) Maar Lip geraakt niet in een isolement, integendeel. In hun streek worden zij op de handen gedragen. In de kafees van Besançon drinken de arbeiders van Lip hun pintje gratis. In heel de stad zijn mensen op de been om de beweging hun bijval te betuigen. Ook buiten de streek, uit gans Frankrijk, en zelfs uit het buitenland stromen sympatiebetuigingen en bestellingen naar Besançon. En ook de sindikaten steunen aktief de aktie. Het grootste, "kommunistische" syndikaat, de CGT, stond in het begin aarzelend, en eerder afwijzend tegenover de meest gedurfde initiatieven van de arbeiders. Maar toen men zag welk een massale simpatie de aktie bij de bevolking genoot, ging de CGT ook duidelijk achtef de arbeiders staan.

AANVAL EN TEGENAANVAL

Weldra komt van de klassevijand ook een standpunt. De verschillende patroons en patroonorganisaties (en hun dagbladen) noemende aktie illegaal, de verkoop "wild", de situatie "anarchie". Zij eisen dat de regering zou ingrijpen. De administrators dienen klacht in wegens "diefstal" en bedreigen de kopers met "heling". Zij leggen ook het bilan neer van hun aktiviteiten bij de rechtbank van koophandel.
Intussen worden de arbeiders uitbetaald: zij krijgen hun loon voor juli plus vakantiepremie. De arbeiders zijn blij: zij zijn van oordeel dat dit een eerste overwinning van hun aktieve strijd is. Dit is waar, maar het maakt ook deel uit van de taktiek van de machthebbers: eerst strelen, en als dat niet helpt, slaan!
In juli gaat een deel van de arbeiders met vakantie (dikwijls is het hotel, pension of vakantieappartement al lang tevoren besproken, en kan het niet meer afgezegd worden). Twee derde van het personeel besluit thuis te blijven om de fabriek verder te bezetten.
Intussen wordt er naar oplossingen gezocht. Verschillende kapitaalsgroepen onderzoeken de mogelijkheid om het bedrijf over te nemen. Dit wordt echter, zoals de gezaghebbende Franse krant Le Monde opmerkt, door Ebauches SA gesaboteerd. De kommunistische vakbond CGT vraagt dat de staat een deel van het kapitaal zou investeren om het bedrijf weer op gang te brengen. Linkse parlementsleden dienen een voorstel in om het bedrijf om te vormen in nationale regie, waarbinnen de arbeiders grote bevoegdheid zouden krijgen, indien zij dit wensen. (Dat men aan dit voorstel zijn voeten ging vagen wist men weliswaar op voorhand, maar kom.) Ook de regering, via Charbonnel, minister van wetenschappelijke en industriële ontwikkeling, kondigt haar oplossing aan.
De 13de juli geeft de rechtbank van koophandel de arbeiders toelating hun werkzaamheden verder te zetten tot de 31ste december... maar, onder kontrole van een door de rechtbank aangestelde kurator. Maar deze stelt drie eisen aan de arbeiders: teruggave van de verstopte stocks horloges, afgeven van de opbrengst van de tot dan toe geproduceerde en verkochte horloges (voor ongeveer 50 miljoen BF) en reïntegratie van de tot nog toe afzijdig gebleven kaders (een fabriek zonder kaders, dat kan toch niet, dat is een vloek voor elke kapitalistische of autoritaire maatschappij!). De algemene vergadering van de arbeiders verwerpt deze voorwaarden. Wanneer er geen enkele garantie gegeven wordt, geven de stocks en de opbrengst van de verkoop niet terug. Als hun loon niet gegarandeerd wordt, behouden zij dan de mogelijkheid om zichzelf een loon uit te betalen, en bovendien zijn de stocks een aardig argument bij de onderhandelingen.
De kurator belooft niettemin dat de nog achterstallige lonen van juni zouden uitbetaald worden op het einde van de maand. Hij bezoekt dikwijls de fabriek; de arbeiders noemen hem een thermometer; door de machthebbers wordt hij gebruikt om de temperatuur van de strijd te meten. Zij hopen nog steeds dat de beweging wel vanzelf zal verwateren.

"De harde lijn"

Eind juli wordt de "harde lijn" ingezet. De kurator, ondanks zijn belofte, meldt nu dat slechts tien dagen van juni zouden worden uitbetaald. Hij had zich zogenaamd vergist. Later zegt hij dat er helemaal niets zal worden uitbetaald! Het tegenoffensief van het patronaat is ingezet.
De 31ste juli beslist de rechtbank van koophandle, na eerst de toelating om verder te werken te hebben verkort tot eind oktober, dat de fabriek moet sluiten en dat alle arbeiders ontslagen zijn. De volgende dag maakt minister Charbonnel zijn fameus "reddingsplan" bekend. "Waar hebben we dat nog gezien?" zeggen de arbeiders smalend, want voor hun is het plan niets anders dan een gekamoefleerde, van kleine toegevingen voorziene versie van het plan van de Zwitserse trust, dat juist het vuur aan de lont stak.
Het bedrijf wordt volgens dit plan in drie onderscheiden ondernemingen gesplitst (=gekamoefleerde ontmanteling) en er worden minstens 400 à 600 afdankingen voorzien.
Ook de kaders van het bedrijf keuren het plan af, en brengen nog nieuwe argumenten aan om te bewijzen dat het bedrijf leefbaar is, ook zonder afdankingen of ontmanteling. Op voorwaarde natuurlijk dat het bedrijf goed beheerd wordt, maar dat kunnen de arbeiders blijkbaar beter dan de kapitalisten, die zich alles durven en kunnen permitteren.
Tezelfdertijd met zijn plan stuurt de minister de industrieel Giraud naar de fabriek: hij zal de leiding van de uitvoering van het plan op zich nemen. De heer Giraud verklaart aan de pers: "Ik ben pratikerend katoliek en ik help graag noodlijdenden." Een sausje caritas catholica is altijd bruikbaar geweest om de uitbuitingsplannen van de kapitalisten te maskeren.

De arbeiders betalen zichzelf uit!

De arbeiders laten zich hierdoor niet vangen: ze weten dat achter de vriendelijke taal van deze industrieel de matrakken van de oproerpolitie klaar staan. Om deze zet voor te zijn, besluit de algemene vergadering onverwacht, vroeger dan men verwachtte, zichzelf de lonen uit te betalen. Over de wijze waarop is op de algemene vergadering onenigheid: zal men iedereen hetzelfde basisloon uitbetalen, met enkel verschillen op basis van de sociale lasten, zoals men oorspronkelijk van plan was?

Dit zou inderdaad in de lijn van de houding die de arbeiders van meetaf aan hebben aangenomen: demokratisch, iedereen is gelijkwaardig. Het zou eveneens scherp afgestoken hebben tegen het onrechtvaardige verddel-en-heers-loonsysteem van de kapitalisten.

Niettemin beslist de meerderheid het oude loonsysteem toe te passen. Ten eerste, omdat, door de vakantieperiode en de vervroeging van de uitbetaling, de tijd ontbreekt om een nieuw loonsysteem uit te diskuteren op de algemene vergadering; ten tweede om nog een poging te doen om het afzijdige kaderpersoneel aan de kant van de arbeiders te krijgen. Immers, zij ook mogen, ondanks hun afwezigheid tijdens het konflikt, hun volledig loon komen halen, op voorwaarde dat zij, zoals de rest van het personeel, een verklaring ondertekenen. Daarin staat dat ondertekenende op de hoogte is van het feit dat de betaling gebeurt met het geld dat de verkoop van horloges heeft opgebracht, en dat zij de strijd van de arbeidersteunen.

Slechts een ingenieur daagtop, de enige die de strijd vanaf het begin al gesteund heeft.

Aan de uitgang van de betalingskantoren plaatsen de arbeiders kollektebussen. Gevraagd wer ddat de darbeiders een deeltje van hun loon zouden afstaan aan... stakende arbeiders in andere fabrieken in Frankrijk. Gauw had men reeds meer dan 250000 BF bijeen! Aldus wordt het"kapitalistische betalingssysteem"bijgeschaafd op zo'n manier dat elkeen de kans krijgt op zijn persoonlijke solidariteit met andere strijdende arbeiders te uiten. De aktieve staking bij Lip is een "rijke staking": zij kan zich zoiets permitteren. Dat is ook een voordeel van de nieuwe aktievormen die de arbeiders gekozen hebben.

De uitbetalingen gebeuren in een zeer vrolijke stemming. De arbeiders voelen het gebeuren terecht aan als een overwinning van hun strijdvorm.

Na deze uitbetaling dient de kurator een klacht in. De arbeiders krijgen hun ontslagbrieven, die gezamenlijk opgestookt worden.

De 9de augustus komt men de zegels op de fabriek leggen om ze te "sluiten". Uiteraard wordt dit door de arbeiders belet.

De arbeiders herhalen hun bereidheid om onvoorwaardelijke onderhandlingen met de regering te beginnen. Maar de regering zwijgt. Ze bereidt haar volgende slag voor.

Liever geweld dan onderhandelen.

Nadat de regering met haar reddingsplan reeds gekamoefleerd de belangen van het grootkapitaal -met name Ebauches S.A.- gediend heeft, werpt ze nu alle maskers af.

Op de nacht van 13 op 14 augustus vallen drieduizend rijkswachters de fabriek binnen. Hier het verhaal, verteld door een arbeider die deel uitmaakte van de bewaking 's nachts; aan de algemene vergadering de volgende dag.

"Rond halfzes kwam een bewoner uit het omliggende ons melden: Zij zijn daar. Enkele mannen gingen om versterking, ik duwde op de alarmbel. "Zij" waren direkt daar, ze kwamen langs alle kanten.

Zij sneden de omheining door, beukten de deuren in met ijzeren staven, sloegen de ruiten aan de receptie in scherven. Ik stond daar en ik zei hen:"Het is nog te vroeg om horloges te kopen..."

De regering is op de vraag van de patroons ingegaan en heeft ingegrepen. De verontwaardiging is groot. Auto's toeteren door de straten van de stad, de bevolking trekt naar de fabriek, arbeiders van andere fabrieken verlaten hun werk, het legertje "nieuwe bezetters" wordt bedolven onder scheldwoorden en vele keien vliegen door de lucht.

De strijd gaat voort!

Maar de arbeiders zijn niet ontmoedigd. Om halfelf 's morgens komen alle arbeiders weer bijeen in algemene vergadering in een bioskoopgebouw in de stad. Vastberaden besluit men de strijd verder te zetten. Helemaal onvoorbereid was de aanval toch ook niet. Victor Rolland, van het aktiekomitee, verklaarde nog, enkele dagen tevoren in een interview aan APL-Belgique:

"Onze perspektieven zijn duidelijk: geen afdankingen, geen ontmanteling. Dit is voor ons de enige mogelijke en logische uitweg. Wat men ook besluit te doen, bijvoorbeeld ons door de politie uit de fabriek te laten jagen, wij hebben onze voorbereidingen getroffen om het konflikt buiten de fabriek verder te zetten,.. Alles is geregeld. We vonden een lokaal dat groot genoeg is om samen te komen en we zullen verder horloges verkopen zoals we het nu doen... Wij hebben de nodige tijd, wij hebben geld, horloges in voorraad, we hebben het

nodige, we zullen standhouden."
Van alle machines zijn onderdelen door de arbeiders meegenomen, zodat geen één bruikbaar is. Bovendien is genoeg materiaal uit de fabriek meegenomen om verder horloges te kunnen produceren. Ook de computer van het bedrijf, waarin alle gegevens zijn vervat is in veiligheid gebracht. Tenslotte heeft men ook nog altijd de stocks horloges. Zelfs een heleboel eten is uit de fabriek meegenomen. "Vanmiddag is er schapevlees" vertelt de kok breed glimlachend aan de algemene vergadering.
"De fabriek is niet bezet", zegt Piaget tot de algemene vergadering."Men kan de gebouwen bezetten, de muren, de machines..., maar de fabriek dat zijn wij, de arbeiders. En wij doen voort!"
De kommissies blijven bijeenkomen: daarvoor zijn de lokalen van een school vlak bij de fabriek in bruikleen gegeven. Linkse organisaties gaan intussen in op het verzoek van de arbeiders om hun lokalen in Parijs ter beschikking te stellen van de Lip-arbeiders. De produktie zal daar verder gezet worden. Dit ook met de bedoeling om de strijd dichter bij het volk van Parijs te brengen. Maar het is nauwelijks nodig om de solidariteit nog aan te wakkeren. Die neemt weldra zulke vormen aan, als men in Frankrijk sinds mei'68 niet meer gezien heeft.
In Besançon, in Parijs en elders hebben betogingen en meetings plaats die tienduizenden mensen op de been brengen.
Intussen hebben ook incidenten plaats aan de fabriek, waar permanent enkele duizenden, geholpen door de buurtbewoners de CRS-ers uitjouwen en met stenen bekogelen. Een der laatste dagen is er zelfs onenigheid geweest. Er zijn wel grote meningsverschillen tussen de arbeiders of het geweld nu moet vermeden worden, of elke provokatie uit den boze is. Sommige arbeiders betreuren dat de fabriek niet met hand en tand verdedigd is. De CRS slaat ook hard terug: met traangas, die als een waas over heel de buurt hangt, met de matrak. Een depot van vreedzaam stakende spoorwegarbeiders werd door een patrouille CRS-ers overvallen en drie journalisten werden ondanks vertoon van hun perskaart, zwaar afgeranseld.
In minstens een zeventig fabrieken hebben schokstakingen plaats, meestal voor 24 uur. Het spoorverkeer wordt op verschillende plaatsen lam gelegd.

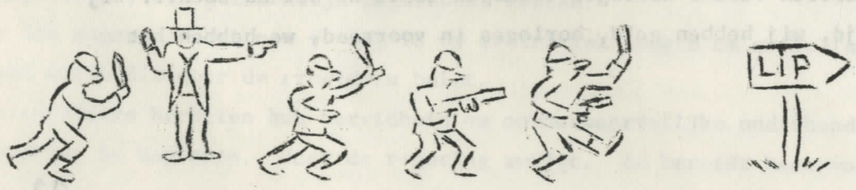

Alleen al voor de tot stand koming van die eenheid en die klassesolidariteit was de beweging de moeite waard. En het is die solidariteit, op de eerste plaats veroorzaakt door het voorbeeldig karakter van de strijd-iedere arbeider in Frankrijk voelt sympatie en verbondenheid met Lip, de fabriek zonder bazen- die de beweging zo krachtig maakt. Het gaat al lang niet meer om Lip alleen- de beweging, juist omdat ze voor het patronaat zo gevaarlijk werd, zodat zij ten alle prijze de kop moest worden ingedrukt- groeit uit tot een krachtproef waarin de gehele franse arbeidersklasse tegenover het gehele franse patronaat betrokken geraakt.
Zoals Victor Rolland het uitdrukt:
"Het konflikt is op dit ogenblik een konflikt dat de hele arbeidersklasse aanbelangt, en als we door Frankrijk trekken om te discuteren, dan is dat om onze kameraden arbeiders te tonen dat het konflikt-Lip hen aanbelangt, dat de gekozen weg, als deze juist is, dan zullen wij allen in de komende jaren, de goede gevolgen ervan ondervinden. Als het een mislukking wordt, dan zullen zij er ook de slechte gevolgen van dragen..."
Vraag: Maar gij hebt ook gezegd dat,zelfs al eindigt het op een mislukking, dan nog zal het resultaat goed zijn.
"Natuurlijk, er is iets verworven dat niet meer uit wissen valt. het staat vast dat we nieuwe paden ontgonnen hebben en nog ontginnen, die de grens van de klassieke verdedigingsvormen zoals een staking verleggen. Deze trein is op gang gebracht, overal in Frankrijk en in de wereld. In de toekomst, als kameraden moeilijkheden hebben met de direktie, dan zullen zij aan Lip denken en ze zullen in hun manier van strijden de lessen trekken uit de onze, zij zullen ideëen uit onze strijd overnemen, dat zal nooit meer uitgevaagd worden. Het lijkt erop dat er een kloof is getrokken die niet meer dicht zal gaan. Deze zal zich meer en meer openen en ideëen geven aan de hele arbeidersklasse."

EEN FABRIEK ZONDER BAZEN

Door hun fabriek onder eigen demokraties beheer te doen verder draaien, hebben de arbeiders van Lip niet alleen een originele en doeltreffende manier van strijden op punt gesteld, maar ook aan iedereen bewezen dat patroons en andere bazen en leiders in de maatschappij overbodig zijn. Zij hebben getoond bekwaam te zijn voor zelfbeheer. Toch weigeren zij hun experiment "zelfbeheer" te noemen. Want dat isalleen in een vrije socialistische maatschappij mogelijk. Niet alleen konden de arbeiders niet rekenen op grondstoffen en het verkoopsnet, maar ook moesten deze problemen opgelost zijn, zouden zij hun doel niet bereikt achten. Want geisoleerd, binnen het kapitalisme, zouden zij verplicht zijn om te kon kurreren tegen andere bedrijven. Onder dwang van de economische wetten van dat systeem zouden zij verplicht worden hun produkten aan zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijke prijzen te verkopen, eventueel zelf rationalisatie doorvoeren, arbeiders op straat zetten... kortom zij zouden verplicht worden te handelen als kapitalisten. (Immers, de kapitalisten handelen ook aldus omdat het systeem dat zo voorschrijft, niet omdat ze per se "slechte" mensen zouden zijn.) Aldus zouden de arbeiders ingeschakeld worden in het systeem, en het is juist tegen het systeem en haar kwalijke gevolgen dat zij vechten. Hun "zelfbeheer" is essentieel een manier van strijden, een middel om hun doeleinden te bereiken. Daarom noemen ze het ook liever: zelfverdediging.

Victor Rolland, delegee CFDT en lid van het aktiekomitee drukt het aldus uit: "Er is geen zelfbeheer. Zelfbeheer is onmogelijk binnen het kapitalisme. Het zelfbeheer zal pas echt ontstaan in een socialistisch systeem.

Er is simpelweg dit: de arbeiders van Lip hebben getoond bekwaam te zijn voor zelfbeheer. Zij hebben bewezen dat een bedrijf kan draaien zonder salarissen uit te keren van honderdduizend of tweehonderdduizend in de maand, dat is niet nodig. Zij hebben bewzen dat een bedrijf kan draaien zonder dat gezag dat de arbeider verplettert, dat zijn leven helemaal abnormaal maakt. Zij hebben bewezen bekwaam te zijn om na te denken, kreatief te zijn, zichzelf te leiden, en dat is belangrijk, dat is het vermogen tot zelfbeheer."

Maar goed, hoe is de sfeer in zo'n fabriek als de bazen het afgetrapt zijn en de arbeiders het zelf voor het zeggen hebben?

DEMOKRATIE !

Om te beginnen met het belangrijkste: het is de demokratiese grondslag die bij Li p zowel de manier van strijden als de sfeer in de fabriek bepaalt. Zeer belangrijk in de strijd was (en is) het aktiekomitee. Dit bedrijfskomitee werd niet tijdens de akties gevormd, maar bestond reeds tevoren. (sinds januari)

Hoe werkt het?

Enkele getuigenissen van arbeiders (bron APL Belgique, 11 augustus 1973, Cahiers d e Mai 9 juli)

1) "Het aktiekomitee lag aan de grondslag van alle gebeurtenissen. Het aktiekomitee verschult van de sindikaten, die twee aparte groepen vormen (CFDT en CGT). Het was noodzakelijk dat de arbeiders aan de vergaderingen deelnamen, en niet alleen de sindikale delegees, want we zijn niet altijd akkoord met wat ze zeggen." Twee arbeiders per dienst, tussen degenen die durven spreken voor de anderen, gingen naar de vergaderingen van het aktiekomitee."

2)"In het begin waren er sindikale bijeenkomsten om informatie te geven over de afdankingen en de ontmanteling. Opdat de arbeiders iets zouden te zeggen hebben, en aan de beslissingen zouden deelnemen, was het nodig het aktiekomitee te vormen. Het ko itee bestaat uit een afgevaardigde per band of per sektie van de fabriek. De afgevaardigden worden voor elke vergadering opnieuw gekozen, de arbeiders zelf beslissen wi r er naar de vergadering zal gaan. Het komitee omvat een twintigtal mensen. De afgevaardigden van de arbeiders komen zeggen wat hun kameraden aan de band of in de ateliers denken en gaan hen dan weer de beslissingen can het aktiekomitee uitleggen. Het is de plaats waar de rechtstree se vertegenwoordigers van de arbeiders met de sindikale delegees diskuteren."

3)"De bijeenkomsten van het aktiekomitee staan open voor alle arbeiders, iedereen krijgt de kans zijn standpunt uiteen te zetten, het te konfronteren met dat van de anderen. Dat heeft een grotere mobilisatie in het bedrijf bevorderd, om de ritmeverlagingen te organiseren in het begin van de strijd, bij de affichekampagneenz. Gedurende deze faze van de beweging heeft het aktiekomitee zich speciaal bezig gehouden met de bekendmaking van de strijd van de arbeiders van Lip in Besançon en in de streek, door pamfletten te verdelen, delegati s naar andere fabrieken te sturen enz.

Volgens de meeste arbeiders van Lip zijn al deze initiatieven kollektief besloten en voorbereid, in het kader van het aktiekomitee.

Zij hebben toegelaten dat de eensgezinde praktijk van de arbeiders tijdens alle fazen van de beweging versterkt werd en dat de arbeiders zelf in staat werden de breedst mogelijke uitleg van de beweging te geven bij de ontvangst van de vele

delegaties, op de meetings in verschillende steden..."
Het aktiekomitee wordt tijdens de bezetting uitgebreid met al diegenen die er aktief in willen zijn. Later, wanneer de produktie hervat wordt, werkt het aktiekomitee maar op halve toeren, omdat de meeste mensen aktief werken in de verschillende kommissies. Maar het blijft bestaan.
Welke funktie vervult het aktiekomitee? Zij bereidt de algemene vergadering van de arbeiders voor, opdat deze vlot kan verlopen. Zij doet ook voorstellen aan deze algemene vergadering, en organiseert de uitvoering van de besluiten van de algemene vergadering.
De arbeiders beseffen zeer sterk het belang van dit komitee. Een van hen zei ons:
-"Onze originle manier van strijden, de kreativiteit hier in de fabriek is zelf een uiting van de demokratische mentaliteit hier. De CGT (komm. vakbond)-militanten verwijten het aktiekomitee dat het geen politieke lijn heeft. Maar wat wil zeggen een politieke lijn? De kracht en de resultaten van onze aktie zijn te danken aan het bestaan van het aktiekomitee. In de mate dat de demokratische mentaliteit blijft bestaan, blijft ook het aktiekomitee bestaan, maar ook omgekeerd. En vele, neen, niet allemaal, arbeiders van Lip wensen dat het aktiekomitee blijft bestaan, ook wanneer het konflikt afgelopen is."
Naast het aktiekomitee is uiteraard ook de algemene vergadering van de arbeiders de uiting van hun demokratische gezindheid. Deze komt tijdens de strijd elke dag bijeen, en beslist over alles. Beslissingen worden zoveel mogelijk in unanimiteit genomen. Ook deze organisatievorm bestond reeds voor de bezetting, en de arbeiders zouden haar graag zien blijven bestaan, ook na het konflikt.

DE KOMMISSIES

De dagelijkse praktijk in de fabriek wordt georganiseerd in de verschillende kommissies.
De kommissie waarin het hardst gewerkt werd, was deze die zich bezighield met de verkoop.

Wij zijn geen handelaars.

De arbeiders hebben helemaal geen ervaring in de verkoop. Toch wordt het een groot sukses. Er komt meer geld in de "zelfbeheer"kas dan in deze van de vroegere direktie. Er wordt voor bijna 3 miljoen frank per dag verkocht. Dat is meer dan het dubbele dan in "de tijd van de bazen". Maar er komen ook problemen. De eerste kopers kwamen duidelijk uit solidariteit. Daarna komen velen, aangetrokken doorde lage prijs (43 % t.o.v. normaal). Er komen grote bestellingen, o.a. door grootwarenhuizen. Een handelaar uit Koeweit bestelt dertigduizend horloges. Dergelijke

bestellingen worden afgewezen. "We zijn geen handelaars", zeggen de arbeiders, "wij willen geen handel drijven met kommercanten die er winst uit willen slaan. Voor ons is elk verkocht horloge een middel om onze ideeën en onze strijd uit te dragen". Tijdelijk worden zelfs alleen bestellingen van de bedrijfskomitees aanvaard.
Alle kopers krijgen een pamflet waarin de betekenis van de strijd wordt uitgelegd. De arbeiders trachten zoveel mogelijk met de kopers te diskuteren, hen de beweging uit te leggen, te achterhalen wat zij er zelf over denken.

Hoe de arbeiders hun werk zelf organiseren.

Wanneer de bazen verdwijnen, dan veranderen de menselijke verhoudingen. Het werk krijgt een ander karakter, wanneer de arbeiders er zelf over beslissen. In de kommissie produktie wordt er gewerkt op basis van vrijwilligheid. Iedereen bepaalt zijn eigen ritme en kiest zelf hoe lang hij werkt. Ploegbazen zijn afgeschaft. Elke morgen komt de kommissie bijeen, om o.a. een beurtrol op te stellen, taken te verdelen, problemen te bespreken.
Maar laten we hierover enkele arbeiders van de kommissie zelf aan het woord (bron: Cahiers de Mai 9 juli, Breche Rouge 26 juli, en eigen gesprekken):
Vraag: Is de produktie hervat om de fabriek weer helemaal te doen draaien, of is het enkel om geld kn kas te hebben om verderte doen?
-"Het is enkel om geld te hebben om de aktie verder te voeren, aar ook om een politieke invloed uit te oefenen. Dat is eigenlijk het essentiële doel. Maar ook natuurmijk om een overlevingssalaris (zoals men het noemt) te verzekeren voor de 1300 werkers."
-"Wij zijn een"rijke"staking. Bij een gewone staking kan de patroon wachten tot de stakerskas leeg is. Wij hebben de tijd aan onze kant. Wij hebben, door de produktie en de verkoop van horloges, de tijd die nodig is."
Vraag: Hoe werkt de band die weer in werking is gesteld? Hoe en door wie zijn de uren, het ritme bepaald? Werktiedereen of is er een beurtrol?
-"We vroegen vrijwilligers, kameraden meldden zich aan. Feitelijk gaf iedereen zich op als vrijwilliger. De werkuren liggen niet vast. Elkeen bepaalt het aantal stukken dat hij denkt te kunnen afwerken, want er gebeurt intussen vanalles op de fabriek, wat de normale werkomstandigheden wijzigt. Zij die echt goesting hebben om te werekn, werken ongeveer even lang als vroeger. Anderen nemen deel aan vergaderingen, aan diskussies. Iedereen doet wat hij wil, wat hij denkt dat het beste is voor de gemeenschappelijke zaak."
-"Maar in de kommissies "beheer" en "verkoop" wordt er dikwijls 12 uur per dag gewerkt? Maar zij gaan ook hun uurregeling wijzigen, wat rust nemen."

-"Er is een ding waar velen bang voor zijn: in het begin stelt men zich tot doel: werkn voor de gemeenschappelijke zaak. Maar vanaf het ogenblik dat we ons opsloten in ons atelier, wisten we niets meer van wat daarbuiten gebeurde. Om dat te bestrijden, organiseren we onze uren zo dat we aan de vergaderingen kunnen deelnemen. Zo komt het dat we soms nog werken om acht uur 's avonds.
In een afdelirg werd er gewerkt aan een grote bestelling. Het werk werd daar interessant geregeld. Er draaiden daar 2 machines, maar omdat men met volk genoeg was, werd er zo gewerkt dat iedereen die een uur gewerkt had, twee uur vrij had."
-"De verhoudingen tussen de mensen zijn veranderd. We hebben helemaal niet meer te maken met dat gezag, met die hiërarchie. Ook niet in de salarissen." (Op dit punt is men jammer genoeg teruggekomen, zie voorheen, red.)
Vraag: Behouden de diensthoofden een funktie in de organisatie van het bandwerk of regelen de arbeiders dat zelf?
-"Het is niet meer zo dat er een chef is die ons komt zeggen: "Ik ben de chef en ik doe dus dat!" Ieder doet zijn werk naar eigen mogelijkheden. Ik ben bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole. Als iemand slecht werk levert dan krijgt hij dat van mij terug. Dat doe ik niet als chef, maar als lid van een ploeg die gezamenlijk ergens aan werkt. De "echte chefs", die zijn vertrokken..."
-"Bij ons is er een diensthoofd die juist hetzelfde werk doet als vroeger, maar zonder autoritair te zijn. Hij dringt zich niet op als chef. Hij organiseert het werk in de dienst onder de kontrole van de mensen..."
-"Wij moeten in de produktie geen nieuwe organisatie opbouwen. Wij werken in gelijkaardige omstandigheden, maar zonder de grote bazen, die ons toch maar kwamen lastig vallen met details. Wat het werkritme bvb. betreft, een vast ritme is niet vast te stellen. De een denkt goed te doen met honderd stukken af te maken en dan te stoppen. Anderen menen dat ze beter een hele dag werken, en dat doen ze dan..."

"Onze horloges waren nooit zo goed!"

(Het patronaat, de administratie, verspreiden het gerucht dat de onder eigen beheer gemaakte horloges minder goed zouden zijn, slecht gemonteerd, zonder garantie. De wijze waarop de arbeiders werken weerlegt dit.
-"De diensthoofden zijn in normale tijden verantwoordelijk voor de kwaliteit van het werk, maar zij zijn vooral verplicht om de produktieplanning door de direktie bepaald, en het daarvoor noodzakelijke ritme te doen respekteren. Nu geven zij technische raad, steken zij een handje toe. Zij verbinden de verschillende posten. Als ze zien dat een post vooruit is op de andere, dan zoeken ze iemand om diegenen die meer werk hebben te helpen."
-"Alle bewerkingen van montage en nazicht worden regelmatig uitgevoerd en met meer

zorg dan vroeger.
Bijvoorbeeld, de "aspect-verificatie" gebeurt normaal met het blote oog: nu gebruikt men regelmatig een vergrootglas!
-"Op het ogenblik worden er dagelijks 500 à 800 horloges geproduceerd tegen 2500 à 3000 in "normale tijd". Dit laat toe op het gemak te werken, zich niet te haasten en meer zorg aan het werk te besteden."

Ook de andere kommissies draaien goed. De kommissie "animatie" organiseert films (o.a.films door revolutionaire arbeiders over hun eigen fabriek gedraaid), politieke debatten (met sprekers), bals enz., allemaal in de fabriek. Er worden liedjes gemaakt, er wordt zelfs een plaatje van gemaakt en over heel Frankrijk verkocht. De kommissie "popularisatie" is zeer belangrijk. Dank zij haar stuwende werking groeit de solidariteit, die de kracht van de beweging is, de angst van de machthebbers. Deze kommissie geeft een wekelijkse krant uit, waarin elke arbeider zijn zeg krijgt. Ook de kommissie"veiligheid en onderhoud" werkt goed. De direkteur van de reinigingsdienst die de fabriek vroeger proper hield moest toegeven dat alles piekfijn in orde was. De kommissie"coördinatie" zorgt voor het permanente kontakt tussen de kommissies, zodat de kommissies zich niet insluiten in hun eigen problemen. De kommissie"beheer" is natuurlijk ook zeer belangrijk. Een gevaar is dat een klein groepje, nl. de boekhouders van dz fabriek - daar alles bedisselen. Worden zij gekontroleerd?
-"Zij worden gekontroleerd door al diegenendier er zich aan interesseren en de problemen verstaan. Er zijn er die er verstand van hebben en die diskuteren met hen."
-"Wanneer de lonen uitbetaald worden moeten de rekeningen perfket in orde zijn en de arbeiders moeten ze kunnen kontroleren. Bij onderhandelingen moeten ze kunnen voorgelegd worden. Daarvoor is geschoold personeel nodig."
De boekhoud[illegible] permanent ter inzage voor iedereen die ze wil raadplegen. De arbeiders merken op dat ze nooit tevoren zo toegankelijk en voor iedereen duidelijk was. Het cijfer van de verkoop wordt dagelijks uitgehangen aan de ingang van de fabriek.
Voorman Piaget zegt de 25stè juni tot de algmene vergadering:
"Wat het beheer betreft, de kapitalisten willen doen geloven dat enkel specialisten zich daarmee bezig kunnen houden. Maar dat is niet waar. Dat de mensen zich inschrijven, velen kunnen dat werk aan, dat iedereen gaat werken in de kommissies!"
De kommissies brengen elke dag verslag uit op de algemene vergadering. Daar worden de problemen ook uitgepraat, verbeteringen voorgesteld. Ook worden na een tijd de kommissies gestruktureerd. Dit om te vermijden dat iedereen altijd hetzelfde werk doet, dat altijd dezelfdd mensen moeten werken, dat diegenen die in de produktie staan, van de rest wordt afgescheiden, dat niet iedereen regelmatig aan de vergaderingen kan deelnemen.

De fabriek is eeen thuis geworden

In de fabriek heerst er een sfeer van vastberadenheid, maar ook een feeststemming. Overal zijn versieringen aangebracht. Tekeningen, jartoons, spandoeken met bijtende slogans. Het is de opbruisende kreativiteit van de arbeider die voor het eerst zijn vrijheid proeft. Voortdurend worden ook nieuwe idëëen voor akties en ideeënverspreiding besproken en uitgevoerd. De menselijke verhoudingen zijn gewijzigd, er is een grote onderlinge solidariteit. De voormannen van het aktiekomitee zijn geen nieuwe leiders, iedereen heeft evenveel te zeggen. Arbeiders vertellen:
"Het zal niet meevallen om weer nieuwe bazen te krijgen, om weer gekontroleerd te worden, om bevelen te slikken als "verboden te praten", " verboden te roken", om een opgelegd ritme te moeten volgen,..."
"Wij zouden wel altijd willen werken zoals het nu draait, men heeft plezier in 't werk. Wanneer de fabriek van ons, houden wij ervan. Als wij ze moeten verlaten zal het pijn doen..."
Aan de ingang zijn borden opgericht waarop iedereen kan schrijven wat hij wil. Alle persknipsels, lovende en ook vijandige, zijn geaficheerd, zodat elkeen er zijn mening over kan vormen.
Het is ook een open fabriek geworden: "Bezoekers mogen overal komen, worden zelfs in de ateliers rondgeleid, mogen de boekhouding inkijken, mogen in de kantine blijven eten.
De fabriek is voor de arbeiders een thuis geworden. Op elk uur van de dag zijn groepjes bijeen in de ateliers, in de bureaus, op het grasplein of in de bar die de arbeiders in het fabrieksplein hebben opgericht. Arbeidsters zitten tussen en na de werkuren voor de fabriek in de zon te breien.
Overal is wat aan de gang. Hier maken arbeidsters een nieuw spandoek klaar; daar vergadert een komitee; ginder is een diskussie aan de gang, of men maakt eigen strijdliederen en gedichten. En dan luidt dat-vrij vertaald-aldus(fragment):

"Ah, gij allen, Groten der aarde,
die voor ons slechts misprijzen hebt,
één dag barst de woede los,
en gij zult er de prijs van betalen

Op, voor de eindstrijd!
laten we de groten op hun plaats zetten!
het is geen onwettige zaak
als men revolutie maakt
voor een beter lot
van de arbeider

Strijdend voor hun bestaan
hebben zij van Lip het verdiend
om in het grote boek der mensheid
een hymne te hebben geschreven."

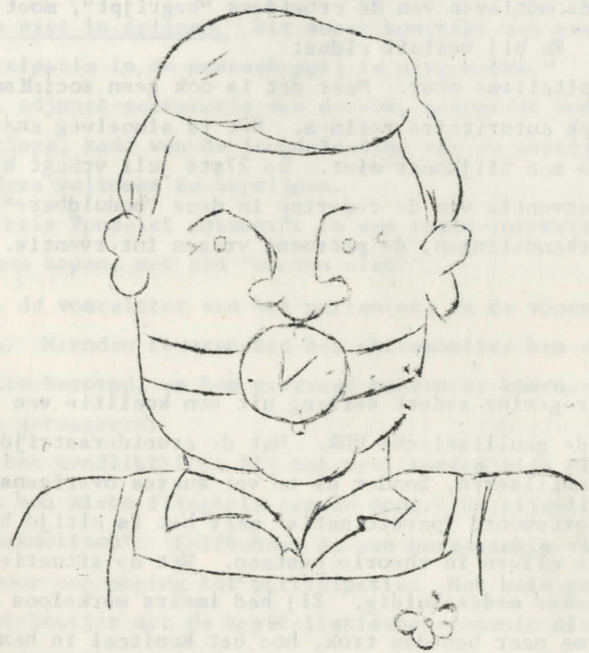

3. ANALYSE VAN HET KONFLIKT

DE HOUDING VAN DE BETROKKENEN.

1. Het patronaat

Van meet af aan nam het patronaat duidelijk stelling in.
De patroons van Lip zelf, Ebauches SA, doen dit, volgens Le Monde, door elke oplossing, die niet door hen voorgesteld is, systematisch te saboteren. De administratie van het bedrijf dient klacht in wegens "diefstal" en bedreigt de kopers met vervolging wegens "heling van gestolen goederen".
De patroonsorganisaties laten luidkeels hun afkeuring blijken en vragen de regering om interventie. Uit de vele verklaringen enkele voorbeelden:
De regionale patroonsorganisatie heeft de schuldigen gevonden. Op een persconferentie de 25ste juni onthult zij! Het zijn "zekere agitatoren", die de werknemers van Lip "meegesleept" hebben. Zij hebben elke oplossing van het probleem onmogelijk gemaakt. Dat verhaaltje kennen we intussen wel. Steeds weer beledigen de patroons en hun bondgenoten de arbeiders door hen af te schilderen als een willoze kudde in de klauwen van de misterieuze "vreemde agittatoren.
De 4de juli laat de voorzitter van de patroonsorganisatie PME, Léon Gingembre, zijn stem horen. Hoewel hij de motieven van de arbeiders "begrijpt", moet hij de aktie toch scherp veroordelen. En hij besluit aldus:
Dat is misschien geen kapitalisme meer. Maar dat is ook geen socialisme of collectivisme, want dat zijn ook autoritaire regimes. Het is simpelweg anarchie." Een erger scheldwoord kent de man blijkbaar niet. De 27ste juli vraagt hij in naam van zijn organisatie een interventie van de regering in deze "onduldbare" situatie.
De arbeiders vragen onderhandelingen, de patroons vragen interventie. Naar wie zal de regering luisteren?

2. De regering

In Frankrijk bestaat de regering sedert eerlang uit een koalitie van rechtse partijen onder leiding van de gaullistische UDR. Wat de arbeidersstrijd betreft, tracht de regeringspartij dze kanaliseren, zonder al te veel sukses overigens. Sinds mei '68 lanceert de UDR het ordewoord "participatie" maar het is altijd bij holle woorden gebleven, slogans die alleen in theorie bestaan. Wat de situatie in Lip betreft, was de regering zeker medeschuldig. Zij had immers werkeloos toegekeken hoe het wanbeheer de firma naar beneden trok, hoe het kapitaal in handen kwam van een buitenlandse trust.
Hoe was haar houding tijdens het konflikt? Deze valt mooi in twee perioden te verdelen.

eerst strelen...
Tot eind juni probeerde de regering de "zachte" koers. Dit bestond enerzijds uit het rekupereren van de aktie: doen alsof men erachter staat, alsof zij alle begrip hebben, in een poging het vertrouwen van de arbeiders te verwerven en hen achter zich te krijgen, en om de publieke opinie te bedriegen. Anderzijds bestond het uit het minimaliseren van de beweging: doen alsof er niets aan de hand is, alsof de aktie een folkloristisch gebeuren is. Naar de arbeiders kijken zo met een paternalistisch medelijden, zo van: "Die arme arbeiders van Lip, zij kunnen er niets aan doen, zij hebben gelijk, men moet ze helpen, men mag zelfs een horloge gaan kopen."
Men wil van Lip een uitzonderlijk geval maken, een slachtoffer van het wanbeheer van een excentrieke patroon, waarbij aan het systeem niets kan verweten worden.
Men tracht van de beweging enkel een overlevingsoperatie te maken, zo der echte toekomstperspektieven, om aldus de publieke opinie te verdoven. In het begin koesterde men nog de hoop dat de aktie vanzelf wel zou verwateren. Maar dat kwam niet uit.
Enkele staaltjes van deze hypokrisie:
-Uit een verklaring van de regeringspartij UDR, half juni: "De wil tot arbeid bij Lip verdient grote steun."
-Peyrefitte, algemeen secretaris van de UDR: "We observeren aandachtig wat er ginder gebeurt. Het lijkt niet een echt experiment van participatie te zijn... Wij moeten hierin niet ingrijpen. Dit soort konflikt zal overigens verdwijnen wanneer de participatie in de maatschappij is uitgewerkt."
-Sanguinetti, adjunct-secretaris van de UDR, aanvaardt een onder zelfbeheer vervaardigde Lip-horloge, kado van de jeugdafdeling van de partij, en zegt de reactie van de Lip-arbeiders volkomen te begrijpen.
-Staatssecretaris Poncelet antwoordt in een radio-interview op de vraag of hij een Lip-horloge zou kopen, met een "waarom niet?".
-Edgar Faure, de voorzitter van het parlement, is de voornaamste UDR-mandataris van de streek. Maanden tevoren had het aktiekomitee hem een uitgebreid dossier over de kwestie bezorgd, en hem gevraagd tussen te komen. Faure heeft daar met geen woord op gereageerd.
Maar tijdens het konflikt laat hij met veel tamtam zijn "laattijdige" mening horen. Er is volgens hèm niets illegaals aan de gang. De gijzeling van de administrators vindt hij "anekdotisch". Zelfbeheer is een hersenschim vindt hij, maar de situatie is geschikt voor een poging tot participatie. Het hele geval vindt hij een "ongeluk", dat niet bewijst dat de kapitalistische economie slecht is. Wel zou deze economie moeten evolueren in de zin van de participatie. Verder vindt hij dat er onderhandelingen moeten begonnen worden zonder voorafgaandelijke voorwaarden. De hele situatie vindt hij "normaal".

De arbeiders van Lip laten zich hierdoor niet vangen. "Het is niet dat wat we (van de regering) verwachten", zeggen zij. "We weten heel goed dat we de strijdvorm die we gekozen hebben, helemaal niet normaal is." Zij beseffen dat zij de regels van het kapitalistisch systeem overtreden hebben.

...dan slaan!

In juli (wanneer het vakantie is, dat is geen toeval) start de regering de "harde" koers. Begin juli noemt minister Charbonnel de beweging: "geen zelfbeheer, geen zelfverdediging, maar zelfvernietiging". Hij weigert delegaties van de arbeiders te ontvangen. Hij wil enkel de kaders van de fabriek ontmoeten. Het misprijzen voor de werkmens dat daaruit spreekt is duidelijk. We kennen het vervolg.

Aan de onderhandelingen worden wel voorafgaandelijke voorwaarden gesteld. Het reddingsplan van de regering is, op enkele herklasseringsmaatregelen na, een nieuwe versie van het plan van de patroons, Ebauches SA.

Dan, de brutale interventie. De regering neemt hiervoor de verantwoordelijkheid op. Eerste minister Messmer verklaart op een persconferentie: "Er bestaat geen konflikt tussen de arbeiders en de patroonsd van Lip, daar deze laatsten de zaak verlaten hebben. Er is evenmin een konflikt tussen de arbeiders en de regering." Tegen wie vechten de arbeiders van Lip dan? Volgens de derste minister waarschijnlijk tegen zichzelf, en dan is het hun eigen fout, en daarmee basta. En hij zegt (zonder schaamte): "Ikzelf heb de beslissing genomen om de fabriek te laten ontruimen."

Dit verplicht zelfs "Het Volk" te schrijven dat hiermee zonder voorgaande de bestaande verweing tussen de openbare machten en de kapitalistische machten is bewezen.

Een regering in een kapitalistisch land toont zich (eens te meer) een trouwe dienaar van hetpatronaat.

3. Het gerecht

In een kapitalistisch land dragen de wetten de stempel van de heersende klasse: de burgerij. Ook het gercht, dat over de toepassing van die wetten moet waken, draagt willens nillens een klassekarakter.

Dit klassekarakter komt het duidelijkst naar voren als men de handelingen van de rechtbank en van de door haar aangestelde kurator, in hun geheel beschouwt: weer kan de aangenomen houding duidelijk verdeeld worden in een zachte, milde periode, en daarna een harde periode.

De zachte lijn: De arbeiders krijgen in juni hun loon en vakantiepremie; de toestemming om verder te produceren tot eind december wordt begin juli gegeven, eveneens belooft de kurator het achterstallig loon uit te betalen.

De harde lijn: De periode waarin mag verdr geproduceerd worden, wordt verkort tot

eind oktober, de kurator zegt dat er maar 10 dagen zullen uitbetaald worden (voorgaande beloften waren "toevallige" vergissingen). Dan zegt de kurator dat het loon helemaal niet zal worden uitbetaald (uitgezonderd aan enkele kaders); en de 31ste juli beslist de rechtbank dat de fabriek moet sluiten en dat de arbeiders ontslagen zijn.

Nadien volgt dan de inval op bevel van de regering. Het lijkt wel alsof de regering de rechter heeft ingefluisterd hoe hij moest handelen...

Het gerecht toont zich een klassegerecht.

4. De vakbonden

Hoewel de Franse vakbonden zich ook ingeweven in het kapitalistische bestel (de grootste vakbond, de CGT, bvb. bezit verschillende grootwarenhuizen (CCPM) in het noorden van Frankrijk,- en het maakt daar voor een werknemer weinig verschil uit of hij nu een "kapitalistische" of een "kommunistische" patroon heeft), is de klassekollaboratie er toch minder erg als in België, of als in Duitsland (waar vakbonden kapitaaldeelname in banken hebben). Dit voornamelijk omdat het percentage gesindikeerden aanmerkelijk lagerligt dan bij ons, en omdat, in tegenstelling met België, sedert lang geen travaiillistische partij of partij waarmee een vakbond konnekties heeft, aan de regering heeft deelgenomen. De vakbonden hebben tegenover de regering steeds een oppositionele houding aangenomen, zodat het sindikalisme er zeker strijdbaarder is dan bij ons.

Anderzijds treffen wij er ook die kenmerken aan, die de mogelijkheden van de vakbonden onvermijdelijk zwaar beperken: zij zijn evenals bij ons sterk hiërarchisch opgebouwd, met een groot verschil tussen de top, de sekretarissen enz. eneerzijds, en de plaatselijke militanten en delegees anderzijds.

De twee grootste vakbonden, ook de enige die in Lip aanwezig zijn, zijn deCGT en de CFDT.

De CGT

De CGT, een vakbond die sterk aanleunt bij de kommunistische partij, is de grootste vakbond in Frankrijk, maar is bij Lip in de minderheid. De grote lijnen in de houding van deze stalinistisch geïnspireerde bond zijn de volgende:

-Wantrouwen tegenover de zeflorganisatie van de arbeiders.

-Wantrouwen tegenover de "illegale" aktievormen.

-Rekuperatie en pogingen om de leiding naar zich te trekken.

1. Wantrouwen tegenover de zelforganisatie.

Vanaf het begin koesterde de CGT een diep geankerd wantrouwen tegenover het aktiekomitee. Haar delegees wensten er niets mee te maken te hebben, en kwamen niet naar de vergaderingen, totdat de aktie suksesvol werd. Toen gingen zij wel deelnemen aan de vergaderingen, maar namen er geen enkel initiatief.

De CGT verzette zich in het begin tegen de uitgave van een eigen krant, "Lip-Unité", zogenaamd omdat militanten van "Les Cahiers de Mai" hierbij technische bijstand leverden, en er mochten geen "gauchisten" in de fbbriek. Bovendien waren het overbodi e kosten, en er waren toch de bladen van de vakbonden, waarom moesten er dan andere zijn? O die manier nam de CGT stelling in tegen de vrije expressie van de arbeiders zelf.

De 25ste juli stelde de CGT "oplossingen" voor op een perskonferentie. Dit zonder de algemene vergadering van de arbeiders te raadplegen, zogenaamd omdat ze er geen tijd voor hadden. De arbeiders waren hierover ontevreden en protesteerden. Zij weigerden aan de perskonferentie deel te nemen.

De CGT verzette zich aldus tegen elke organisatie van de arbeiders, die niet via de vertrouwde en de gekontroleerde vakbondspaden verliep.

2. Wantrouwen tegen de illegale aktievormen.

De CGT, zoals de met haar verbonden Kommunistische partij, hebben altijd gepoogd "akties" legaal te houden. Wanneer op een dag het volk zou opstaan en de macht wil nemen (zoals tenslotte in mei '68 bijna gebeurde), dan zal de CGT en de partij zeggen: Nee, jongens, we moeten legaal werken: wachten tot de volgende verkiezingen en dan proberen de meerderheid te halen.

Vanuit die taktiek is de angst van de CGT voor de originele aktievormen die de arbeiders uitvonden begrijpelijk.

Tegen het verbergen van de stocks had de CGT bezwaren. Zij waren bang dat de aktie in diskrediet zou worden gebracht doordat de openbare opinie hen als "dieven" zou aanzien. Wel eigenaardige "kommunisten", die hun moraal laten bepalen door de burgerlijke eigendomsverhoud ingen. Verder hebben zij zich in het begin ook verzet tegen de "wilde" verkoop van horloges. Toen echter de Franse socialistische partij de kans schoon zag om haar links image op te poetsen en meteen een hele partij horloges bestelde, moesten de kommunisten er gauw achter aan lopen en meteen ook hun deel bestellen.

In een perskonferentie vond de CGT het bovendien noodzakelijk erop te wijzen dat men niet te gauw de stap mocht zetten om de te doen geloven dat de aktievorm bij Lip als voorbeeld kan dienen. "Er is geen sprake van om zonder nadenken strijdvormen te kopiëren die in een geg-ven situatie positief zijn, maar zich in andere gevallen minder goed en zelfs verwerpelijk zouden tonen.

3. Rekuperatie en de leiding naar zich trekken.

Moest het aktiekomitee zich tijdens de aktie niet een beetje taktvol hebben teruggetrokken t.o.v. de sindikale organisaties, er zouden zeker moeilijkheden gekomen zijn en de eenheid zou in gevaar gebracht zijn.

De eenheid werd trouwens nog op een ander ogenblik in gevaar gebracht door de CGT. Op de algemene vergaderingen van de arbeiders was beslist het steunkomitee zoveel

mogelijk uit te breiden, en er ook enkele radikale linkse groepen bij te betrekken. De CGT verliet toen kwaad het steunkomitee, en beschuldigde de PSU (een linkse partij die de deelname van de betreffende linkse groepen in het komitee verdedigde) ervan "de aanwezigheid van gauchistische organisaties (elementen van verdeling en provokatie) te willen opdringen, en aldus het steunkomitee te hebben doen uiteenvallen". Al diegenen die de CGT niet aanstaan, moeten nu verwijderd worden, zelfs tegen de arbeidersdemokratie in. Op te merken valt wel dat vele CGT-arbeiders van Lip met dergelijke houdingen van het gewestbestuur niet akkoord gingen.

Anderzijds heeft de CGT, zeker sedert de inval van de CRS, haar krachten ingespannen om de solidariteit over heel Frankrijk te verspreiden. Maar in het begin heeft zij dat zeker niet altijd gedaan. Een arbeider van Lip, die in het begin rondgereisd had om de strijd bekend te maken, vertelde ons dat de CGT in de fabriek Thomson in Noord-Frankrijk een algemene vergadering van de arbeiders aldaar gesaboteerd had. "Zij zijn bang voor een beweging onder de arbeiders," voegde hij eraan toe, "wanneer zij deze niet kunnen kontroleren."

In hun publikaties en perskontakten lieten zij telkens weer horen: Moest de linkse koalitie (met daar in de PCF, de komm. partij) gewonnen hebben, moest ons gemeenschappelijk programma uitgevoerd worden, dan was alles opgelost.

De CFDT

De CFDT, gegroeid uit de kristen-demokratie, is waarschijnlijk op dit ogenblik een van de meest dinamische en vooruitstrevende vakbonden over heel de wereld. Ook in het bedrijf Lip, waar zij de meeste gesindikeerden tellen, zijn zij zeer aktief en staan zij loyaal tegenover de demokratische zelforganisatie van de arbeiders. Zij werken aktief mee in het aktiekomitee.

Toch zijn er ook in de CFDT bezwaren tegen de zelfstandige organisatie van arbeiders in aktiekomitees en bedrijfskomitees (vrezen zij ook konkurrentie?). Edmond Maire, algemeen sekretaris van de CFDT, gaf op het kongres van de CFDT, eind mei '73 te Nántes, scherpe kritiek op diegenen binnen de CFDT, die, in naam van het "zelfbeheer van de strijd", vonden dat het sindikaat zich tijdens een aktie op de achtergrond moest houden ten voordele van een aktiekomitee, gekozen door alle arbeiders, gesindikeerden en niet-gesindikeerden. Hij zei hierbij dat komitees toch niet blijven bestaan, dat ze met enthousiasme starten, maar nadien gauw verminderen en slachtoffer worden van de sektaire handelingen van politieke groepjes die de beslissingsmacht naar zich trekken.

Het aktiekomitee in Lip ontkracht wel die voorspelling. Het is een permanent gevaar voor een komitee, maar het betekent niet dat het zo moétgebeuren. Overigens werkende CFDT'ers in Lip heel goed mee in het komitee. Wel is hun voorman, Piaget, van mening dat de komitees na de aktie hun reden van bestaan verliezen en moeten opgedoekt worden. Maar niet alle CFDT-militanten delen die mening. Sommigen, zo

bleek uit gesprekken, ervaarden ook scherp de tegenstelling tussen de hiërarchische opbouw van hun vakbond en de horizontale, demokratische organisatievormen die zij in hun strijd zelf ontdekt hadeen.

5. De arbeiders zelf

Zoals eerder beschreven ervaren de arbeiders hun zelf opgebouwde demokratische organisatievormen als de ruggegraat van hun strijd. Dat hierbij gesindikeerden en niet-gesindikeerden evenwaardig blijven, en dat de eenheid tussen deze groepen bewaard blijft, is essentieel.

LIP EN DE STRIJD IN BELGIË

Reaksies in België.

"Linkse" pers

In de partijbladen van de diverse staatssocialistische groepen is er relatief weinig belangstelling voor het konflikt Lip. "Rood" wijdt er wel enige informatieve artikels aan, "Alle macht aan de arbeiders" schrijft er helemaal niets over. Misschien verbetert dat, nu er in China al over geschreven wordt.

In de "Rode Vaan" verschijnen verschillende artikels. Echter niet zonder hier en daar wat aan de waarheid te knoeien. Volgens een woordelijke verklaring van een der redakteurs vindt men dat geoorloofd als het voor de goede zaak is.

In RV van 5 juli lezen we bv. deze flagrante onwaarheid: "Te noteren valt dat de overgrote meerderheid van de arbeiders aangesloten zijn bij de CGT."

Alles wordt bekeken binnen de doelstelling van de partij. RV van 9 augustus: "De strijd in Lip verwijst in deze politieke kontekst naar het enige alternatief: het gemeenschappelijk programma van de Franse Linkse Unie. De kommunistische militanten verbinden de strijd bij Lip dan ook met twee fundamentele oogmerken: de verspreiding van het gemeenschappelijk programma en waken dat er geen enkele beslissing bij Lip genomen wordt zonder dat de arbeiders daarover geraadpleegd worden."

Dat staat er wel een beetje cynisch als men weet dat die zelfde kommunistische militanten het niet nodig vonden om voor hun oplossingen de arbeiders te raadplege

De bonden

Als er zich een gevaarlijk fenomeen voordoet, en het kan niet genegeerd, niet doodgezwegen of bestreden worden, dan kan men het nog altijd rekupereren. D.w.z. zich ermee akkoord verklaren, en het ongevaarlijk maken door het een plaatsje te geven onder eigen dak. Dat deden de Belgische vakbonden tegenover het fenomeen Lip. Zij haalden vier nietsvermoedende Liparbeiders naar België, organiseerden

perskonferenties en lieten de Lip-arbeiders achtereenvolgens de gelukwensen aannemen van:

-kameraard Henri Simonet, "socialist", vice-president van de kommissie van de EEG, maar ook adviseur van verschillende kapitalistische maatschappijen;

-kameraard Ernest Glinne, "socialist", minister van arbeid en tewerkstelling, maar ook hij die weigerde de stakende dokwerkers te ontvangen of voor hen te bemiddelen.

-de kameraden Debunne, Genot en Houthuys, leiders van de Belgische syndikaten ABVV en ACV, maar ook propzgeerders van de sociale vrede, die verschillende qtakingen weigerden te erkennen of uit te betalen...

Hoe hypokriet kklinken hun verklaringen zoals die van Simonet:

"Van mijn kameraden van Lip, die, door hun strijd, een aantal fundamentele problemen stellen voor het regiem waarin wij leven en waartegen zij dapper strijden."

Geen woord van die verklaring is verkeerd, maar de betekenis ervan is totaal ontkracht doordat die woorden uitgesproken worden door een van de leiders, een exponent van "het regime waarin wij leven".

In de socialistische krant "Le Journal et Indépendance" (Charleroi) van 27 juli wordt erop gewezen dat het zomaar overnemen van de aktievormen van Lip de belangen van de arbeiders mogelijk kan schaden. En in hun analyse van het konflikt vinden zij hun eigen syndikale programma's terug (de slogan: arbeiderskontrole!). Maar het is wat al te gemakkelijk en al te doorzichtig om bij de arbeidersstrijd in het buitenlandin de handen te klappen en "bravo" te roepen, maar terzelfdertijd bij binnenlandse konflikten de arbeiders te verraden en de zijde van de klassevijand te kiezen, zoals de Belgische vakbondstop dat meestal pleegt te doen.

Een strijd!

Maar naar haar karakter staat de strijdvorm van Lip niet langs de kant van de vakbondstop. De arbeiders van Lip zijn ver gegaan, zij hebben de grenzen van de wettelijkheid doorbroken. Ze zijn juist zo ver gegaan, omdat zij tot het besef gekomen waren dat zij enkel op zichzelf konden rekenen. Daarom was het mogelijk om zich zo goed mogelijk te organiseren, om alle krachten aan te wenden voor het te bereiken doel en niet voor een risiko terug te deinzen. Daarom is de strijd van Lip en die van de Belgische arbeiders één strijd. Want de recente sociale geschiedenis van ons land bewijst eveneens dat de Belgische arbeidersklasse enkel op zichzelf kan rekenen. Daarom zijn er enkele belangrijke lessen te trekken uit de efvaringen van de Lip-arbeiders, ook voor hier in België:

1.De arbeiders moeten zichzelf organiseren, want alleen op zichzelf kunnen ze rekenen. Hoe beter men georganiseerd is, hoe sterker men staat. Men mag de organisatie niet aan buitenstaanders of aan leiders geven, want niet alleen kan zich dit vroeg of laat wreken (en als men bedrogen is, is het te laat), maar bovendien ont-

neemt zoiets kracht aan de strijd. Daarom moeten de arbeiders onafhankelijke komitees ontwikkelen, waarin gesindikeerden en niet-gesindikeerden gegroepeerd worden. Zo'n komitee moet groeien, reeds voor een konflikt, en mag erna niet opgedoekt worden.

2.Men mag niet bang zijn een stap verder te zetten, de begane paden te verlaten, durven risiko's nemen en nieuwe ideeën in praktijk zetten. Wanneer men niet op valse leiders betrouwt gebeurt dit vanzelf. Bvb. moesten de Gentse dokwerkers tijdens hun recente staking niet al hun vertrouwen gesteld hebben in de ABVV-leiders die de staking steunden om ze te verzwakken, dan zousen ze vanzelf nieuwe akties gevoerd hebben zoals het doen meestaken van de fabrieken en het bezetten van de lokalen.

3.Men moet erover waken dat de zelforganisatie demokratisch werkt. Daarin ligt juist de kracht van de beweging. Moesten de stakingskomitees tijdens de recente stakingen van de dokwerkers in Gent en in Antwerpen wat demokratischer gewerkt hebben, dan zouden er misschien meer resultaten behaald zijn.

4. DE STRIJD VAN LIP EN DE STRIJD VOOR EEN VRIJ SOSIALISME

Het is geen rekuperatie van de strijd van de Lip-arbeiders wanneer wij haar plaatsen in een kontekst van de strijd voor een vrije, socialistische maatschappij. Wij beweren hiermee helemaal niet dat de Lip-arbeiders bewust politieke risen in die richting stellen.

Wij vertrekken alleen van de vaststelling dat het opkomen van een nieuwe strijdvorm, zoals in het konflikt Lip, van veel grotere draagwijdte is dan alleen een strijd om de materiële levensvoorwaarden, de werkzekerheid, in een andere vorm. Wanneer men strijdt, stelt men, bewust of onbewust, een andere maatschappij voor dan deze die het konflikt heft verwekt. En het is zeker dat een verandering in de wijze van strijden, terzelfdertijd ook een ander toekomst beeld betreffende de maatschappij moet voortbrengen. Ook het staatssocialistisch concept is geboren uit een bepaalde strijdwijze. Het is gegroeid uit de centraal geleide strijd tegen de wantoestanden van het kapitalisme.

Laten we de twee voornaamste aspekten van het konflikt Lip, dat een typisch hedendaags konflikt is, onderzoeken.

<u>De onwettelijkheid</u>

Aan vooraanstaanden zoals Edgar Faure, die de beweging trachten te sussen door ze normaal en legaal te noemen, antwoorden de arbeiders dat zij er zich goed van bewust

zijn dat hun akties abnormaal en illegaal zijn. Het op beperkte oplage verschijnend Frans patroonsdagblad "Le télégramme économique" schrijft de 25ste juli:

"De Franse maatschappij, zoals deze opgevat wordt door de leiders van het land en de meerderheid van de heersende klassen, is zelden zo in zijn principe bedreigd als nu door de zaak Lip.

...in andere omstandigheden van algemene sociale agitatie, van politieke moeilijkheden, hebben de illegale daden die worden gesteld, zelfs wanneer zij talrijk zijn, niet altijd belangrijke gevolgen voor de strukturen van de maatschappij.(...)

In brand gestoken auto's, opgebroken straten, afgehakte bomen, waren slechts "ongelukken", al werden zij vrijwillig begaan.

De uitwassen hebben een reaktie veroorzaakt die de dingen weer op hun plaats zette...

Maar de fundamenten van de maatschappij waren niet echt geraakt. Dit gebeurde wel in de zaak Lip."

Waarom die schrik van het Franse patronaat?

<u>Omdat de arbeiders in hun strijd de fundamentele kapitalistische wettelijkheidsprincipes aan de kant geschoven hebben, en in hun strijd deze vervangen hebben door socialistische rechtvaardigheidsbeginsels.</u>

Het is in <u>hun strijd</u> dat de arbeiders het eigendomsrecht en het recht op prive-initiatief van de onderneming, dit zijn, wettelijkheden die de materiële verhoudingen in het kapitalistisch produktieproces belichamen, niet langer geëerbiedigd hebben.

En het is <u>in en voor hun strijd</u> dat zij het produktieproces omgevormd hebben volgens socialistische solidariteitsprincipes, dat zij het produkt van hun handen verkochten zonder de meerwaarde aan de patroon af te staan.

De arbeiders hebben ontdekt dat de legaliteit van de patroons aan de basis lag van de vor hen onaanvaardbare situatie. In Lip-unité van 11 juli schrijven zij:

"De patroons van Doubs (de streek van Besançon) hebben het lef de arbeiders eraan te herinneren dat "niemeand het recht heeft voor zichzelf recht te spreken"... Maar het recht om personeel te ontslaan is voor de patroon een recht om voor zichzelf recht te spreken..." Tegenover al de wettelijke onrechtvaardigheden waarmee de arbeiders gekonfronteerd worden, ontdekken zij zelf de onwettelijke rechtvaardigheid...

<u>De demokratie</u>

<u>In hun strijd</u> hebben de arbeiders een situatie geschapen zonder leiders, waarin ieder gelijkwaardig is. Dit bleek de meest doeltreffende wijze van strijden. Dat de sindikaten, en in het bijzonder de CGT, hiermee niet gelukkig waren is begrijpelijk. Niet alleen worden hierdoor hun machtsposities aanvreten, maar bovendien is het een uitdaging van hun eigen innerlijke struktuur, en aan hun ideologie, hun toekomstbeeld dat gebaseerd is op voorhoedepartijen, centtrale komitees, die de massa's leiden, enz.

De strijdvorm van de Lip-arbeiders komt pas tot ontwikkeling. Hij is gegroeid uit een typisch neokapitalistisch fenomeen: De multinationale trusts, de koncentratie van bedrijven en de daaruitvolgende sluitingen en afdankingen. De "bezetting" van bedrijven is nu bijna ingeburgerd. Maar vergelijken we bv. de bezetting van Enka-Bredamet deze van Lip. Op beide hoofdpunten vinden we essentiële verschillen. Wat de "wettelijkheid" betreft was er tijdens de Enka-bezetting niemand die dacht aan het terug op gang brengen van de produktie. Alhoewel de bazen, de hiërarchie niet meer lijfelijk aanwezig was, was zij nog altijd daar, onzichtbaar maar voelbaar aanwezig. En waar de Lip-arbeiers alles zelf organiseren, werd de Enka-bezetting streng geleid door de vakbonden. Zij beslisten "en petit comité" over alles, de gewone arbeiders moesten enkel de ordewoorden volgen. Nu lijkt het wel zo dat er een verband is tussen het een aspekt en het ander. Zo ook in de maatschappij: deze kan, naarmate zij vrijer is, des te meer socialistisch zijn en omgekeerd.
Buiten de bezetting hebeen we ook nog sporadisch beleefd dat de produktie onder eigen beheer hervat werd (nl. Clydeside, scheepswerven). Maar dit is werkelijk de eerste keer dat de onder eigen beheer geproduceerde goederen ook zelf verkocht werden.
Naarmate de sociale werkelijkheid evolueert, evolueert ook de sociale strijd. In de strijd voor het bestaan verandert ons bestaan, en ook het beeld overhet bestaan dat wij wensen.

"Gij moet zeggen wat ge ziet, dat het altijd
mogelijk is voor de arbeiders om zich te organiseren
en om nieuwe dingen te vinden om de maneuvers
van het patronaat te doen mislukken."
De arbeiders van Lip tot de bezoekers.

gebruikte bronnen:

-kranten: Le Monde, L'Humanité, France-Soir, Le Figaro, Le Parisien Libéré, L'Aurore, Le Contois, L'Est-Républicain, De Standaard, Vooruit, Het Laatste Nieuws, Het Volk

-weekbladen: Le Nouvel Observateur, Politique-Hebdo, Témoignage Chrétien, L'Express, Le Point, Brèche-Rouge, Cahiers de Mai, De Rode Vaan, Rood, De Nieuwe Linie

-Agence Presse Libération, Belgique.

-Lip-Unité

-pamfletten en eigen gesprekken.

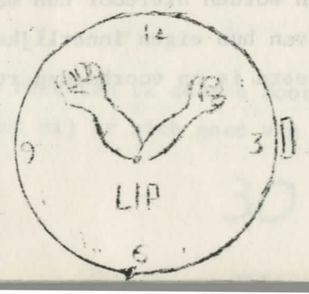

br 3226

DIT IS EEN UITGAVE VAN

DE VRIJE RADENSOSIALISTEN GENT
UIT VAN DE FEDERASIE VAN RADENSOSIALISTEN

VRS Gent: Voetweg 37, 9000 Gent (open: VRIJDAGAVOND)
VRS Ieper, Guy Demeere: R. Collerplaats 9, 8900 Ieper
RRS Leuven: Ridderstraat 192, 3000 Leuven
RRS Antwerpen, Amerikalei 210, 2000 Antwerpen
RRS Dendermondse: Willy Van Damme: Bookmolen 213, 9350 Baasrode
AGG : Coupure Rechts 280, Gent
RRS Turnhout; Gemeentestraat 2, 2300 Turnhout
Kleine Man Kortrijk: Bloemistenstraat 11, 8500 Kortrijk
ORA Brussel: 3 Rue F. Neuray, 1060 Brussel

Andere uitgaven van de Federatie van Radensocialisten

Klassenstrijd, blad van RRS Antwerepen	5F
De Vrije, maandblad van RRS Leuven	5F
Spartacus, streekblad van RRS Dendermondse	gratis
Streekkrant Kortijk, De KLeine Man	5F
Grondslagen van de radenmaatschappij	10F
Demokratiese alternatieven	5F
Bericht van arbeidrs aan studenten	3F
Naar autonome scholierenkomitees	10F
Dossier wapentransporten en militarisme in België (Komitee wapentransporten)	20F

verkrijgbaar op bovenstaande adressen
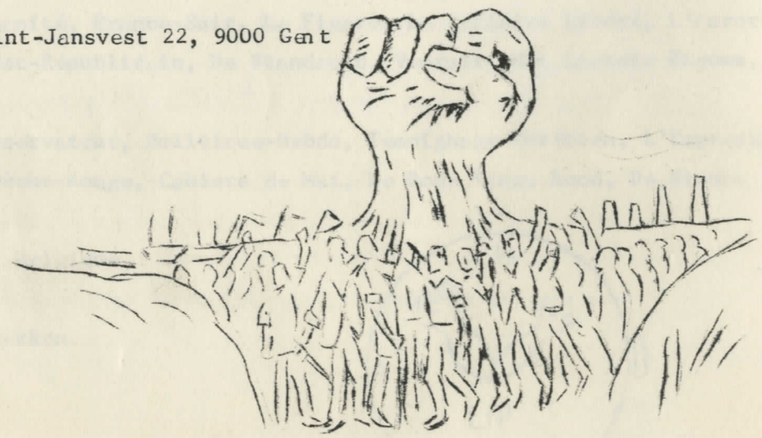
Ver. uitg. Tom Ronse, Sint-Jansvest 22, 9000 Gent